

Riktlinjer för enskilda avlopp i Hallstahammars kommun

Bygg- och miljönämnden 2016

HALLSTAHAMMARS
KOMMUN

Innehållsförteckning

Inledning.....	1
1. Lagstiftning	2
1.1 Miljöbalken	2
1.2 Naturvårdsverkets allmänna råd NFS 2006:7.....	2
1.3 Förordningen om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön	2
1.4 EU:s ramdirektiv för vatten.....	3
1.5 Miljökvalitetsmål.....	3
1.6 Lokala hälsoskyddsföreskrifter	3
1.7 Miljöpolicy i Hallstahammars kommun.....	3
2. Bedömning av känsliga områden	4
2.1 Berörda områden i Hallstahammar.....	5
2.1.1 Dricksvattentäkter	5
2.1.2 Natura 2000	5
2.1.3 Naturreservat	6
2.1.4 Övergödda sjöar och vattendrag.....	6
3. Riktlinjer.....	6
3.1 Fastställande av skyddsnivå	6
3.1.1 Hög skyddsnivå ur miljöskyddssynpunkt.....	7
3.1.2 Hög skyddsnivå ur hälsoskyddssynpunkt.....	7
3.2 Funktionskrav	7
3.3 Samlad bebyggelse och gemensamhetsanläggningar	8
3.4 Avslag på tillstånd till enskilt avlopp	8
3.5 Sluten tank.....	8
Bilaga 1	9
Bilaga 2	10
Bilaga 3	11

Inledning

Riktlinjerna för enskilda avlopp har tagits fram för att belysa vilka områden i Hallstahammars kommun som är extra känsliga för utsläpp från enskilda avloppsanläggningar. Riktlinjerna har tagits fram för att tillgängliggöra informationen för fastighetsägare och underlätta arbetet för entreprenörer som är verksamma i kommunen. Riktlinjerna ska dessutom fungera som ett underlag för att underlätta handläggningen av avloppsärenden.

I Hallstahammars kommun finns ungefär 700 hushåll med enskilt avlopp. Uppskattningsvis har hälften av dessa hushåll en avloppsrening som inte är tillfredsställande. Enskilda avlopp står för en betydande del av det totala näringsläckaget till sjöar och vattendrag, bland annat genom utsläpp av kväve och fosfor. Orenat avloppsvatten innehåller smittoämnen som kan förorena badvatten och dricksvattenbrunnar, dessutom innehåller det miljöskadliga ämnen från hushållen.

För att uppnå de nationella och regionala miljö kvalitetsmålen behöver avloppsanläggningar med bristande rening åtgärdas. Kommunens tillsynsarbete syftar till att minska utsläppen från orenat avloppsvatten genom att inventera enskilda avloppsanläggningar, bedöma deras status och ställa krav på åtgärder. Riktlinjerna kommer att underlätta i tillsynsarbetet och göra det lättare att ställa rätt krav på åtgärder av de enskilda avloppsanläggningarna.

1. Lagstiftning

1.1 Miljöbalken

Enligt 1 kapitlet 1 § miljöbalken syftar bestämmelserna till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar att förvalta naturen väl. Miljöbalken ska bland annat tillämpas så att människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan och så att mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas.

Enligt 9 kapitlet 7 § miljöbalken ska avloppsvatten avledas och renas eller tas om hand på något annat sätt så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer. För detta ändamål ska lämpliga avloppsanordningar eller andra inrättningar utföras.

Av 12 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd följer att det är förbjudet att i vattenområde släppa ut avloppsvatten från vattentoalett eller tätbebyggelse om avloppsvattnet inte har genomgått längre gående rening än slamavskiljning. Detta gäller dock inte området är uppenbart att ett sådant utsläpp kan göras utan risk för människors hälsa och miljön.

Med vattenområde avses enligt 11 kapitlet 4 § MB ett område som täcks av vatten vid högsta förutsebara vattenstånd.

1.2 Naturvårdsverkets allmänna råd NFS 2006:7

De allmänna råden är naturvårdsverkets tolkning av gällande lagstiftning och innehåller generella rekommendationer om tillämpning av lagar och regler. Naturvårdsverkets allmänna råd om små avloppsanläggningar för hushållspillvatten (NFS 2006:7) började gälla den 1 augusti 2006. Dessa allmänna råd bygger på att en avloppsanordning bör klara en viss funktion, så kallade funktionskrav.

Funktionskraven bör således relateras till skyddsåtgärder på den enskilda anordningen och klara en normal eller hög skyddsnivå när det gäller hälso- och miljöskydd. Bedömningen av skyddsnivån ska göras utifrån de förutsättningar som finns i området ifråga.

1.3 Förordningen om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön

Från och med 2009 fastställs ett nytt åtgärdsprogram vart femte år för våra grundvatten, sjöar och vattendrag, utifrån krav i förordning (SFS 2004:660) om förvaltning av

kvaliteten på vattenmiljön. Åtgärdsprogrammet visar i vilka områden det är motiverat att prioritera åtgärder samt utifrån vissa kriterier, som utgår från naturvårdsverkets allmänna råd om små avloppsanordningar, ställa krav på hög skyddsnivå när det gäller miljöskyddet.

1.4 EU:s ramdirektiv för vatten

EU:s ramdirektiv för vatten (2000/60/EG) styr också arbetet med enskilda avlopp. Syftet med direktivet är bland annat att minska och hindra föroreningar i sjöar, vattendrag, grundvatten och kustvatten. Det syftar till att vi ska uppnå en långsiktig hållbar förvaltning av våra vattenresurser eftersom att vatten är vårt viktigaste livsmedel och en förutsättning för allt liv. Hälften av våra vatten uppfyller inte god vattenstatus enligt EU:s vattendirektiv och det finns mycket kvar att förbättra enligt vattenmyndigheternas kartläggning av alla svenska vatten.

För att uppnå EU:s ramdirektiv har Sverige valt att inrätta fem vattenmyndigheter. Hallstahammars kommun tillhör Norra Östersjöns vattendistrikt, där Västmanlands länsstyrelse är vattenmyndighet. Vattenmyndigheterna tar fram miljö kvalitetsnormer, förvaltningsplaner och åtgärdsprogram.

1.5 Miljö kvalitetsmål

Sveriges riksdag har beslutat om 16 nationella miljö kvalitetsmål där det beskrivs vilken kvalitet vi vill ha på vår miljö i framtiden. Miljö kvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till. De miljö kvalitetsmål som enskilda avloppsanläggningar i Hallstahammars kommun främst berörs av är;

- Grundvatten av god kvalitet
- Levande sjöar och vattendrag
- Ingen övergödning
- God bebyggd miljö

1.6 Lokala hälsoskydds föreskrifter

Utöver den nationella lagstiftningen finns lokala hälsoskydds föreskrifter att ta hänsyn till när det gäller enskilda avlopp. Enligt de lokala hälsoskydds föreskrifterna i Hallstahammars kommun krävs tillstånd för att inrätta avloppsanordningar för bad-, disk- och tvättvatten inom områden med detaljplan samt inom strandskyddsområden. En ansökan krävs för att inrätta annan toalett än WC, som förmultningstolett, eltoalett och torrtoalett med latrinkompostering.

1.7 Miljöpolicy i Hallstahammars kommun

Tillsynsarbetet med de enskilda avloppen berörs i Hallstahammars miljöpolicy. I policyn står att Hallstahammars kommun ska verka för en hälsosam och miljöanpassad bebyggd miljö och för god hushållning av mark och vatten. Hallstahammars kommun

verkar för ökad biologisk mångfald och att den ekologiska statusen i sjöar och vattendrag förbättras.

2. Bedömning av känsliga områden

En bedömning av hur känsligt ett område är för utsläpp från avloppsanläggningar görs i varje enskilt fall och görs utifrån de förutsättningar som finns på fastigheten i fråga. Beroende på hur känsligt ett område är delas det in i antingen normal eller hög skyddsnivå. Vid hög skyddsnivå ställs högre krav på avloppsanläggningens rening än vid normal skyddsnivå.

Bedömningen görs utifrån de kriterier som anges i Naturvårdsverkets allmänna råd (NFS 2006:7). Kriterierna anges i sex punkter och när någon eller några av dessa punkter är uppfyllda gäller hög skyddsnivå ur miljösynpunkt, hälsoskyddssynpunkt eller ur båda.

Punkterna som gäller för hög skyddsnivå är:

1. *Utsläppet från anordningar av aktuell typ kan befaras ha negativ inverkan på det skyddade intresset i ett område som enligt 3 kap. 2 § förordningen (SFS 2006:660) om förvaltningen av kvaliteten på vattenmiljön är upptaget i register över skyddade områden.*

I förordningen hänvisas det till artikel 6 i vattendirektivet (2000/60/EG). Innebörden av artikel 6 i vattendirektivet är att hög skyddsnivå gäller vid dricksvattentäkter som tjänar fler än 50 personer eller levererar mer än 10 m³ vatten per dag. Hög skyddsnivå gäller även vatten som fastställts som rekreativsvatten, där badvatten också ingår (2006/7/EG). Hög skyddsnivå innefattar även Natura 2000 områden som omfattas av art- och habitatdirektivet (92/43/EEG) och fågeldirektivet (79/409/EEG)/(2009/147/EG) samt områden där vattenkvaliteten är avgörande för bevarandet av arter eller livsmiljöer.

2. *Andra yt- eller grundvattentäkter för dricksvatten än sådana som avses NFS 2006:7 i 1, finns inom anordningens påverkansområde och anordningen kan befaras bidra till olägenheter vad beträffar tillgången till vatten eller vattnets kvalitet i dessa täkter såsom dricksvatten till djur. Denna punkt berör små vattentäkter som ger mindre än 10 m³ per dygn eller betjänar mindre än 50 personer. Enskilda dricksvattenbrunnar räknas hit.*
3. *Skyddsintresset för områden som är skyddade enligt 7 kap. MB medför ett behov av särskilda försiktighetsmått. Punkten berör bland annat vattenskyddsområden som kommunens vattentäkter samt nationalparker, naturreservat, biotopsskyddsområden och djur- och växtskyddsområden.*

4. *Utsläpp av renat avloppsvatten sker direkt, utan föregående fördröjning i exempelvis dike, till känsligt ytvatten, t.ex. nära badplats.* Punkt fyra gäller även utsläpp av renat avloppsvatten till sjöar eller vattendrag som är påverkat av övergödning. Om avloppsvatten leds i täta ledningar till en sjö eller ett vattendrag räknas det som direktutsläpp till ytvatten.
5. *Den sammanlagda belastningen i området är eller riskerar att bli, hög på grund av antalet utsläppskällor; exempelvis inom s.k. omvandlingsområden där fritidsbebyggelse har omvandlats till permanentbostäder och där detta kan medföra successivt försämrade vattenkvalitet eller -kvantitet.*
6. *Recipient eller omgivning är känslig av andra skäl.* Denna punkt gäller för områden som är särskilt känsliga och skyddas av internationella eller nationella mål. Områden som berörs kan vara de som omfattas av den nationella strategin för skydd av särskilt värdefulla sjöar och vattendrag.

2.1 Berörda områden i Hallstahammar

2.1.1 Dricksvattentäkter

Den kommunala vattenförsörjningen sker från ett vattenverk i Näs i Hallstahammar tätort. Vattnet hämtas från tre brunnshål i åsen söder om gamla Näs. Vid Skantzenområdet finns två infiltrationsdammar. Där infiltreras kanalvatten ner i åsen för att hjälpa till att fylla på det naturliga grundvattnet. Från infiltrationsdammarna tar det cirka 40 dagar för vattnet att vandra genom åsen innan det pumpas upp via råvattenbrunnarna. Vattentäkten och åsen där vattnet infiltreras omfattas av ett vattenskyddsområde. Vattenskyddsområdet omfattas av hög skyddsnivå och redovisas i bilaga 2.

2.1.2 Natura 2000

I Hallstahammar kommun finns sex Natura 2000 områden;

- Ekholmen
- Hæggholmen
- Lindholmen
- Kyrkbyåsen
- Strömsholm
- Strömsholms kungsladugård

Enligt miljöbalkens 7 kap. 28 § punkt a är det inte tillåtet att vidta åtgärder som påverkar ett Natura 2000 område. Det gäller även om själva åtgärden ligger utanför

Natura 2000 området. Se bilaga 3 för en kartbild över Natura 2000 områdena samt naturreservaten i kommunen.

2.1.3 Naturreservat

I Hallstahammars kommun finns sju naturreservat, sex av dem avskyddade genom Natura 2000. Det område som endast omfattas av naturreservat är Sörkvarnsforsen. Enligt miljöbalkens 7 kap. 5§ ska det i beslutet om att bilda naturreservat anges vilka begränsningar som finns för markägaren vid användning av mark och vatten för att uppnå syftet med naturreservatet. Se bilaga 3 för en kartbild över Natura 2000 områdena samt naturreservaten i kommunen.

2.1.4 Övergödda sjöar och vattendrag

Genom Hallstahammars kommun rinner Kolbäcksån med utlopp i Mälaren. Båda vattenförekomsterna är övergödda och har enligt Vattenmyndigheten inte en godtagbar ekologisk status. Samtliga vattenförekomster i kommunen med utlopp i Kolbäcksån och Mälaren uppnår inte god ekologisk status.

Enligt länsstyrelsen Västmanlands rapport 2012:4 *Beskrivning av ekologisk status i berörda vattenförekomster* har också vissa mindre vattendrag i kommunen pekats ut som känsliga. De utpekade vattendragen är:

Svenbybäcken som har måttlig ekologisk status, främst på grund av påväxt av kiselalger samt miljöproblem som övergödning och kontinuitetsförändringar.

Hammaräng, Kolbäcksån mellan Sörstafors och Östersjön. Området har måttlig ekologisk potential. Vattenförekomsten har klassificerats till ett kraftigt modifierat vatten (KMV) och måttlig ekologisk potential med hänsyn till den påverkan som följer av vattenkraftsanläggningen. Problem finns med växtplankton, förhöjda halter av zink i ofiltrerade prov samt miljöproblem som övergödning och miljögifter. Det finns även problem vid vissa punktkällor som har betydande påverkan. Punktkällorna kommer ifrån avloppsreningsverk, miljöfarlig verksamhet och förorenade områden. Fisk ges otillfredsställande status på grund av bland annat potentiell påverkan från miljöfarliga verksamheter och förorenade områden, miljögifter samt kontinuitets- och flödesförändringar.

3. Riktlinjer

3.1 Fastställande av skyddsnivå

Normal skyddsnivå gäller generellt i Hallstahammars kommun och oberoende av dessa riktlinjer ska en bedömning av hög respektive normal skyddsnivå alltid göras i varje enskilt fall utifrån de givna förhållandena i området och på fastigheten.

3.1.1 Hög skyddsnivå ur miljöskyddssynpunkt

För fastigheter som är belägna inom 100 meter från ett vattendrag eller en sjö som är negativt påverkade av övergödning, gäller hög skyddsnivå. Hög skyddsnivå gäller även inom 100 meter från vattendrag som leder till sjöar och vattendrag med övergödningpåverkan. Det gäller även för områden skyddade genom Natura 2000 och naturreservat.

Hög skyddsnivå gäller generellt inom 100 meter från strandlinjen för följande vattendrag i kommunen:

- Kolbäcksån
- Freden
- Svenbybäcken
- Åbybäcken
- Ståholmsbäcken
- Vinbäcken
- Vretabäcken som går över till Bodabäcken
- Kolbäcken
- Oxelbybäcken

Områdena redovisas i bilaga 1.

3.1.2 Hög skyddsnivå ur hälsoskyddssynpunkt

Hög skyddsnivå gäller inom 100-300 meter från kommunens vattenskyddsområden.

Dessutom gäller hög skyddsnivå generellt för följande punkter i kommunen:

- Inom förtätad bebyggelse
- Intill badplats
- Fritidshusområden

3.2 Funktionskrav

För områden med normal skyddsnivå bör enskilda avloppsanläggningar klara av en rening av fosfor med minst 70 % samt reducering av organiska ämnen mätt som BOD₇, med minst 90 %.

För områden med hög skyddsnivå bör enskilda avloppsanläggningar klara av en rening av fosfor med minst 90 %, rening av kväve med minst 50 % samt reducering av organiska ämnen mätt som BOD₇, med minst 90 %.

Vid nyinstallationer bör teknik som minskar vattenåtgången användas.

3.3 Samlad bebyggelse och gemensamhetsanläggningar

Där förutsättningar finns bör gemensamhetsanläggningar eftersträvas. Gemensamma anläggningar föredras eftersom det innebär ett minskat antal utsläppspunkter och en jämnare belastning.

3.4 Avslag på tillstånd till enskilt avlopp

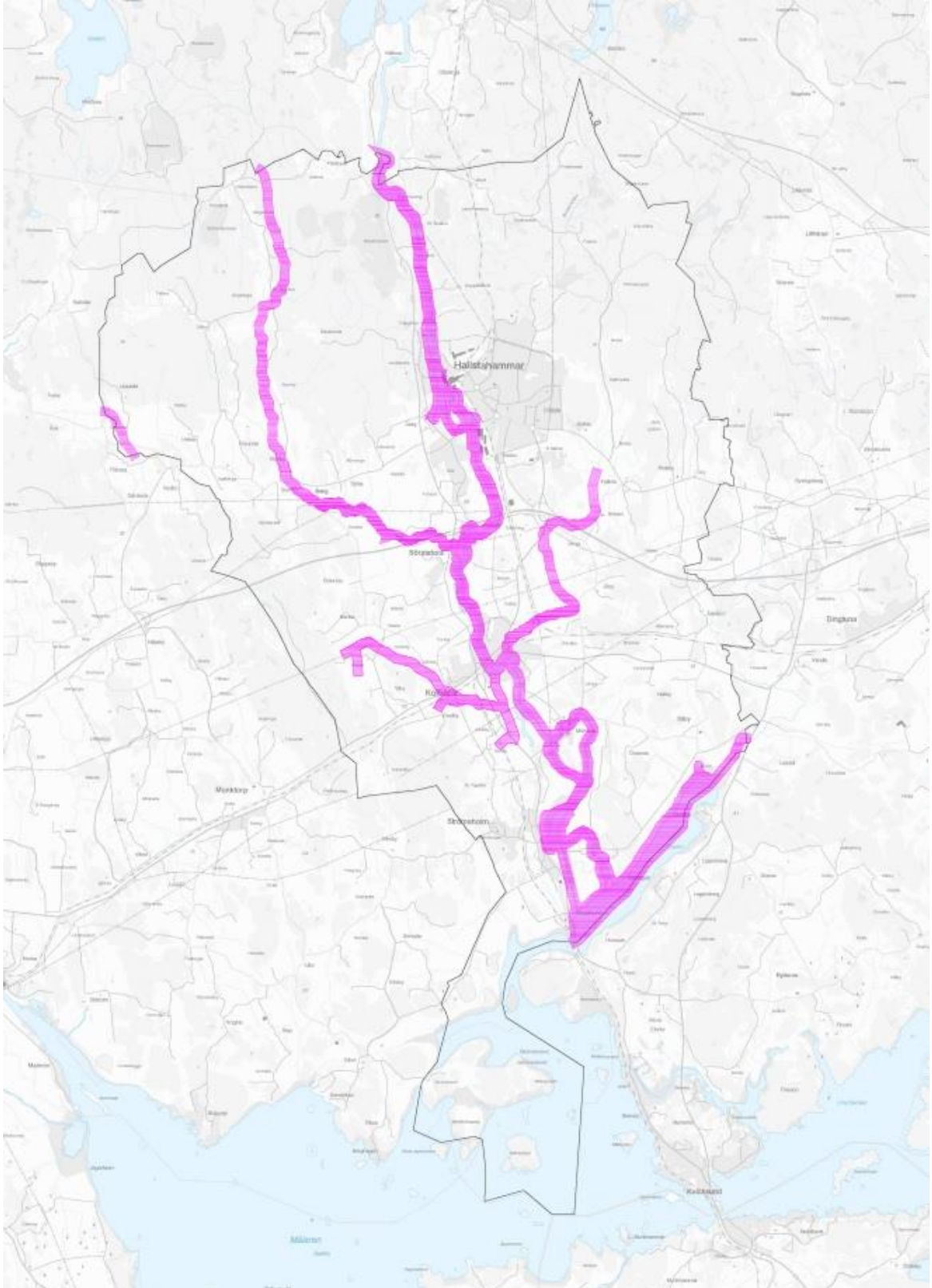
Om förutsättningar för en enskild avloppsanläggning inte finns kan inte ett tillstånd för en avloppsanläggning ges. Det finns många olika typer av lösningar på marknaden för rening av avloppsvatten. Det är inte alltid möjligt att anlägga en viss typ av lösning.

3.5 Sluten tank

Vid nybyggnation ges inte tillstånd till en avloppslösning som innebär att allt avloppsvattnet leds till sluten tank, det vill säga avloppsvatten för både WC och BDT (bad-, disk- och tvättvatten). En sluten tank för allt avloppsvatten är inte en långsiktigt hållbar lösning. För fastigheter med konstaterad olägenhet på grund av otillfredsställande rening kan tillstånd till sluten tank för allt avloppsvatten medges om inga andra alternativ finns.

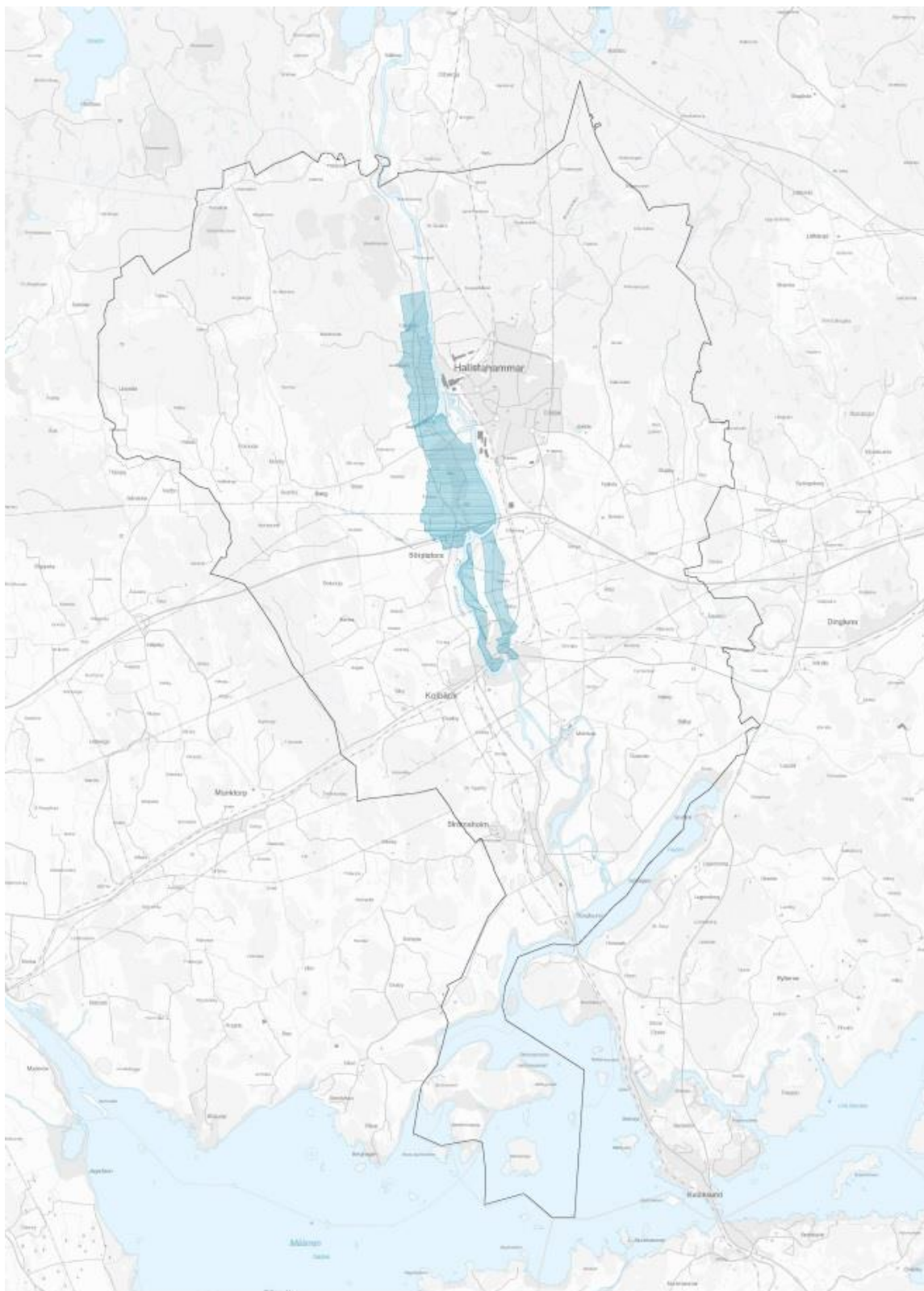
Bilaga 1

Sjöar och vattendrag där hög skyddsnivå eftersträvas inom 100 meter från strandlinjen.

Bilaga 2

Vattenskyddsområden i Hallstahammars kommun

Bilaga 3

Naturresevat och Natura 2000 områden i Hallstahammars kommun

